

## **ВІК НАСТАННЯ КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ ТА КРАЇНАХ ЄВРОПИ**

Філатова К.С.

Науковий керівник – канд. юрид. наук, доц. Турута О.В.  
Харківський національний університет радіоелектроніки  
(61166, Харків, пр. Науки, 14, каф. філософії, тел. (057)702-1-465)  
e-mail: karolina.filatova@nure.ua

The minimum age of criminal responsibility established by the relevant legislation is not the same in different European countries. This article contains information on the aspects enshrined in the Criminal Code of Ukraine related to the age of criminal prosecution of minors who have committed a crime. And also, comparison of the minimum age of criminal responsibility of Ukraine with some European countries.

Одним із головних державних нормативно-правових актів України, згідно з яким визначається правомірність вчинених особою дій, ступінь винності, міра покарання є Кримінальний кодекс України. Особа, що вчинила злочин, зобов'язана нести за це кримінальну відповідальність, що передбачає визначене у формі кримінального покарання. Санкціями правових норм Кримінального кодексу передбачені певні заходи примусу, передбачених злочин, що застосовуються до правопорушника і за обвинувальним вирокком суду і здійснюються виконавчими органами влади. Кримінальній відповідальності підлягає кожен громадянин України, що досяг певного віку, встановленого законом.

Згідно із ч. 1 ст. 22 Кримінального Кодексу України, кримінальній відповідальності підлягають особи, яким виповнилося 16 років, за умови, що цього віку вони досягли до скоєння злочину. Окрім цього, ч. 2 ст. 22 КК України зазначено, що особи у віці від 14 до 16 років можуть нести кримінальну відповідальність в окремих, визначених законом, випадках. Список таких злочинів зазначений тією ж статтею, є вичерпним і не підлягає розширенню. Серед них, зокрема: умисне убивство (ст.ст. 115-117 КК України), умисне тяжке тілесне ушкодження (ст. 121, ч. 3 ст.ст. 345, 350, 377, 398 КК України), зґвалтування (ст. 152 КК України), крадіжка (ст. 185, ч. 1 ст.ст. 262, 308 КК України), грабіж (ст. 186, 262, 308 КК України), розбій (ст. 187, ч. 3 ст.ст. 262, 308 КК України) та інші. Ці злочини є умисними, у більшості випадків – насильницькими і майновими. Також всі ці злочини є умисними. Зниження віку кримінальної відповідальності законодавець обумовив перш за все тим, що особа уже в 14-річному віці усвідомлює суспільну небезпечність і протиправність злочинів, які вказані в ч. 2 ст. 22 КК. Крім того, серед підлітків ці злочини

досить поширені, і більшість з них тяжкі, представляють підвищену суспільну небезпечність. Особи у віці від 11 до 14 років не можуть бути суб'єктами злочину, оскільки не досягли віку, з якого настає кримінальна відповідальність. Проте, ч. 2 ст. 97 КК визначає, що до цих осіб все ж таки можуть бути застосовані примусові заходи виховного характеру.

Вік настання кримінальної відповідальності по-різному визначається законодавчими актами окремих держав. Для розгляду візьмемо декілька європейських держав. Мінімальний вік настання кримінальної відповідальності у Бельгії складає 18 років [1]. В КК Польщі закріплено, що кримінальна відповідальність настає з 17 років, а мінімальний вік дорівнює 13 рокам [1]. Законодавство Росії, Білорусі та Іспанії встановили вік кримінальної відповідальності від 14 до 16 років [1]. За КК Швеції, Чехії та Фінляндії особи несуть кримінальну відповідальність після виповнення 15 років, а в Норвегії цей вік становить 10-15 років. Німеччина та Італія встановлюють мінімальний вік суб'єкта злочину у 14 років [1]. У Франції особа несе кримінальну відповідальність у віці 13 років, у Греції та Нідерландах – 12 років [1]. В КК Великої Британії закріплено, що особа, яка досягла 10 років, може нести кримінальну відповідальність [1].

Отже, вік настання кримінальної відповідальності в різних державах Європи коливається від 10 до 18 років. Такі відмінності пов'язані з історичними передумовами формування кримінального права в кожній із держав, правовими традиціями та юридичними концепціями, а також рівні розвитку громадянського суспільства. Не можна однозначно стверджувати, що мінімальні вікові межі притягнення до кримінальної відповідальності є абсолютно загальновизнаними; в період розробки та обговорення прийняття проектів Кримінального кодексу більшості держав були пропозиції як про їх підвищення, так і зниження, до того ж законодавство може вносити зміни в установлені рамки згідно з новоприйнятими рішеннями.

#### Список використаних джерел

1. Гончарук О. Вік кримінальної відповідальності як складова ознака суб'єкту злочину: його закріплення в кримінальному праві зарубіжних держав /О. Гончарук // Национальный юридический журнал: теория и практика. – 2014. – С. 143-147.